

KUŞBAKIŞI

MEMET BAYDUR

Muhsin Ertuğrul ile Nasıl Tanıştım...

Bu öyküyü başka yerlerde bir iki kere yazdım ama burada ilk kez anlatıyorum. Lise öğrencisiyim, bir sonbahar günü kapı çalındı, açtım. **Güner Sümer** gelmiş. Geçiyormuş uğramış. Güzün karanlık günlerinin akşamüstü saatleri. Ortalık bin bir renge, sese, kokuya bulanıyor.

"Devekuşu Kabare Tiyatrosu'yla, Ankara'da Ionesco'nun Gergedan'ını sahneye koyuyorum. Oyunu yönetmemi Haldun Bey (Taner) istedi. Müzikli, şarkılı olacak ve yepyeni şeyler kotaracağız sahnede. Zeki Alasya, Metin Akpınar, Ahmet Gülhan, Kemal Sunal, Ali Yalaz ve diğerleri. Çok yetenekli, enfes bir kadro. Müzikleri piyanoda Altan Bey eşliğinde hallettik. Kabare tarzı üç beş enfes şanson bile var. Senden ricam, oyunun üç beş noktası için senin plaklardan ek müzik bulman. Yarın buluşup provaya gidelim."

Güner böyle söyledi. Gecenin geç saatlerine kadar oyunu konuştuk, yani o anlattı ben dinledim, müzik dinledik, ertesi gün buluşmak üzere sözleştik. Güner ile Onay (**Onay Ongan**, o da bizimle beraberdi elbette) Tandoğan Meydanı'nın sisli puslu, çam kokulu karanlığına dalıp gittiler.

Ertesi gün sözleştiğimiz saatte buluştuk, tiyatroya gittik. Haldun Taner'i o gün, orada tanıdım. Ben burnunun üstünde bir sivilce, ukala ve tıfıl bir delikanlıyım. Haldun Bey ise benim gözümde bir yazın ve tiyatro devi. (O gün öyleydi, bugün de öyle.) Gülümseyerek elini uzattı, el sıkıştık. Bana sorular soruyor, ben 'kem küm' ediyorum, Güner gülüyor. Haldun Bey olağanüstü bir insan. Tiyatro konuşuruz sanıyorum. Futbol konuşuyoruz. Hangi takımı tutuyorum, sevdiğim oyuncular kimdir? Çaylar geliyor. Futbol konuşuyoruz, rahatlıyorum, hayranlığım artıyor Haldun Bey'e. Bu nasıl bir insan? Tiyatronun girişi bir başka âlem! Aynı salonda iki ayrı tiyatro, iki ayrı oyunun provasını yapıyor. O yılın efsane oyunu **Pir Sultan Abdal**'in kadrosu da orada. **Tuncer Necmioğlu, Tuncel Kurtiz, Ayberk Çölok, Rahmi Salruk, Aşık Nesimi**'li inanılmaz bir kadro da orada. Gergedan'ın Devekuşu oyuncularıyla Güner Sümer yönetimindeki provası başlıyor.

"Çattık Yahu Sabah Sabah/ Bu Kaçınıcı Gergedan/ Bozuldu Sabah Keyfi/ Her Taraf Tozduman!" Bu şarkı belleğime bir daha çıkmamak üzere yerleşiyor. Haldun Taner'le yan yana oturup seyrediyoruz provayı. (O zamanlar 'izlemek' sözcüğü icat edilmediği.) Gülüyoruz. Haldun Bey benim gülmediğim yerlere de gülüyor bazen. Anlamaya çalışıyorum. Güner keyifleniyor. Baştan, bir daha, bir daha alınıyor sahneler, şarkılar. Bir tiyatro cümbüşü! Bütün bir hafta, her şeyi bir tarafa bırakıp provalara gittim. Bütün oyunu ve şarkıları baştan sona ezberlemiştim. Güner Sümer'in benden istediği ek müzikleri de bir caz üçlüsünün plağından kaydedip teslim ettim tiyatrocuların ellerine.

Akşamları, prova sonrası Barıkan Oteli'ne gidip Onay'ı ya da **Ergun Özer**'i dinliyor, sonra Çakın Kulüp'e ya da Feyman'a gidip sabahlıyorduk. Maceranın bu kısmına Haldun Bey katılmıyordu.

Gergedan'ın son provalarında benim için unutulmaz iki şey yaşadım. Bir gün, prova başladıktan beş on dakika sonra varabildim tiyatroya. Girişte Haldun Taner, bu büyük beyefendi oturuyordu. Ortada, neden oradaydı bilmiyorum, portakal büyüklüğünde kırmızı plastik bir top. Haldun Bey *"Bir maç yapalım mı"* diye sordu. İskemlelerden kale yapıp Haldun Taner'le o tiyatronun girişinde futbol oynadık! Maç bitince ayaklarımızın ucuna basarak salona girip provayı seyrettik. Sonra çay içerken ortaoyunu, Karagöz, Hacivat üstüne güzel şeyler anlattı.

İkinci büyük olay, oyunun son provasında yaşandı. Bu sefer bir saat erken gelmiştim tiyatroya. Herkes bir telaş içinde, bir heyecan, bir ciddiyet, bir koşuşturmadır gidiyor. Ne oluyor anlamıyorum.

Muhsin Bey geliyor oyuna bakmaya dediler.

Muhsin Ertuğrul ve eşi, Ankara'nın o karanlık günlerinde o güzelim tiyatroya, öğleden sonra üç buçuk sularında geldiler. Gergedan oyununun provasını seyretmeye. Prova durdu. Haldun Bey salondaki herkesi tek tek tanıştırdı, takdim etti Muhsin Bey'e. Sonra prova yeniden başladı. Dışarıda pis bir yağmur yağıyordu. İçeride Muhsin Ertuğrul, Haldun Taner, Güner Sümer ve sahnede büyük oyuncularla bir oyunun provası yapılıyordu.

O gün bir oyun yazmaya karar verdim. Otuz yıl oluyor, neredeyse...

